

Allah'a İmanın Benliğimize Olan Katkıları ¹

1. Konunun Planı

- a. İmanın Önemi
- b. İman'ın İnsan Benliğine Katkıları
- c. Günümüz İnsanının Bu Konudaki Zafiyetleri

2. Konunun Açılımı ve İşlenişi

Konuya giriş sadedinde evvelâ imanın mahiyetinden bahsedilir. Allah'a iman etmek; Allah'ın varlığını, birliğini, O'nun eşi, benzeri, ortağı ve dengi hiçbir varlığın olmadığını bilerek tasdik etmek, bu bilgiyi ikrar etmek ve bu doğrultuda yaşamaktır. Kısaca iman; marifet-tasdik, ikrar ve amel boyutlarından müteşekkildir ve bütün bu unsurlarıyla Allah'a iman, mümin olmanın ilk şartıdır. Allah'a iman, iman esaslarının temeli, bütün peygamberlerin ve Sevgili Peygamberimizin tebliğinin ortak çağrısı, insanların İslâm hususunda davet edildikleri ilk esas, bir insanın yapabileceği işlerin en hayırlısıdır. Allah'a iman aynı zamanda insanı yoktan var eden ve insana sayısız nimeti bahşeden Yüce Yaratıcının onun üzerindeki hakkıdır.

Kur'ân-ı Kerîm'de iman kavramı 800'den fazla yerde geçer. İman etmeyi ve inananları nitelemek için "doğru söylemek" anlamındaki sıdk kökünün, ayrıca kalbin iman sayesinde huzura kavuşmasını ifade etmek için "şüpheden uzak olarak bilmek" manasında yakn (yakîn) kökünün türevleri ve "huzur bulmak, güven duymak" anlamındaki itminan kavramı kullanılır. İbnü'l-Cevzî "kalp ile tasdik, dil ile ikrar ve organlarla amel" şeklinde tanımladığı imanın Kur'an'da beş manada kullanıldığını kaydeder: Tasdik, sadece dilin ikrarı, tevhid, peygamberi onaylama, namaz.

3. Konunun Özet Sunumu

Mümin olmanın ilk şartı olan imandan bahsettikten sonra bu bölümde imanın hayatımıza katması gereken veya bizde görülmesi gereken etkilerinden bahsetmemiz yerinde olacaktır. İmanın insana katması gereken etkilerini anlatırken en başta ibadet kavramını ve önemini anlatmamız yerinde olacaktır. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de birçok yerde iman ile salih amel birlikte zikredilmiş böylece "salih amel" işlemenin değeri bizlere ifade edilmiştir.

İbadet, kulun, Rabbi ile iletişim kurabilmesinin adıdır. Her şeyi yoktan var eden Yüce Yaratıcı'ya muhtaç olan insanın, aracısız, vasitasız bir şekilde hâlini O'na ifade edebilmesidir ibadet. Bunun için kul, Rabbinin huzurunda her duruşunda,

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١﴾ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٢﴾ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٣﴾ مَالِكِ يَوْمِ
الدِّينِ ﴿٤﴾ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ﴿٥﴾ اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿٦﴾ صِرَاطَ الَّذِينَ
أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ﴿٧﴾

"Rahmân ve rahîm olan Allah'ın adıyla. (1) Hamd, Âlemlerin Rabbi, Rahmân, Rahîm, hesap ve ceza gününün (ahiret gününün) maliki Allah'a mahsustur.(2-4) (Allah'ım!) Yalnız sana ibadet ederiz ve yalnız senden yardım dileriz.(5) Bizi doğru yola, kendilerine

¹ Bu vaaz projesi, İspir Müftülüğü İlçe Vaizi Muhammet Enes Yakar tarafından hazırlanmıştır.

nimet verdiklerinin yoluna ilet; gazaba uğrayanlarinkine ve sapıklarinkine değil.(6-7)” (Fâtiha Suresi – 1-7) âyetlerini telaffuz etmektedir. Böylece o, Yaratıcısını övmekle işe başlar. Kendi âcizliğini itiraf eder. Rabbine boyun bükerek, O’ndan yardım diler ve kendisini kulluğunda ve hidayette sabit tutması için O’na dua eder. İşte bu, ibadet bilincidir, kulluk şuurudur.

İslâm, her kulun en azından farzlar noktasında ibadet şuurunu taşımasını ister. Bunun için Allah Resûlü,

“بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامِ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ، وَالْحَجِّ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ.”

“İslâm beş esas üzerine kurulmuştur: Allah’tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed’in Allah’ın Resûlü olduğuna şehâdet etmek, namaz kılmak, zekât vermek, hacetmek ve Ramazan orucunu tutmak.” buyurmuştur. (Buhârî, İmân, 2)

Sevgili Peygamberimiz kendisinden İslâm ve iman hakkında bilgi almak isteyenlere hep öncelikle farz ibadetleri saymış, âdeta İslâm ve imanı temel farz ibadetlerle özdeşleştirmiştir. Hadis kitaplarımızda bu durumun pek çok örneği mevcuttur. Bir gün, Bahreyn bölgesinde yaşayan Rabîa kabilesinin Abdülkays koluna mensup on üç kişilik bir heyet uzun ve meşakkatli bir yolculuğun ardından Medine’ye gelir. Hz. Peygamber’e, “*Bize özlü bir şeyler tavsiye et de onları kavmimize anlatalım ve böylece cennete girelim.*” derler. Bunun üzerine Allah Resûlü onlara yalnızca bir olan Allah’a iman etmelerini emreder. Peşinden de “*Yalnızca bir olan Allah’a iman etmek ne demektir bilir misiniz?*” diye sorar. Onların, “*Allah ve Resûlü daha iyi bilir.*” diyerek cevap vermeleri üzerine Hz. Peygamber, “*Allah’tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed’in Allah’ın elçisi olduğuna iman etmek, namazı dosdoğru kılmak, zekâtı vermek, Ramazan orucunu tutmaktır.*” buyurur. Daha sonra da onları, “*Söylediklerimi iyice ezberleyin ve kabile halkına da anlatın.*” diyerek uğurlar. (Buhârî, İlim, 25)

İmanın hayatımıza yansımaları gibi derin bir konudan bahsettiğimize göre; Konuyu sadece ibadet bağlamında değerlendirmek eksik kalabilir. Zira iman hayatın her alanında görülmesi gereken önemli bir olgudur. İmanın hayatımıza bir diğer etkisi de şüphesiz ahlaki esaslardır. Yani dinimiz bizlere nasıl 5 vakit ibadeti emrediyorsa aynı zamanda anne babaya güzel davranmayı, ahde vefa göstermeyi, doğru sözlü olmayı, affetmeyi, insanlara hüsnî zan ile muamele etmeyi de aynı şekilde emrediyor. İbadet ve ahlak esasları tam bir şekilde hayatına yansıtan Müslüman işte imanını içselleştirmiş ve hayatına tatbik etmiş demektir.

Günümüz insanının belki de en temel problemi iman, ibadet ve ahlak esasları dengesini tam olarak hayatına oturtamamış olmasıdır. İbadet hayatında titizlik gösterip ahlaki zafiyeti olması, insan için nasıl eksik bir davranışsa aynı şekilde ahlaki ilkeleri yerine getirip ibadetlerine titizlik göstermemesi de eksik bir davranış şeklidir. İman hayata tesir eden, camiden evimize kadar her alanda etkisi görülmesi gereken bir olgudur. Cami nasıl Müslümanlar için ibadet yeri ise sokaklarımız, evlerimizde aynı şekilde ahlaki duruşumuzu, değerlerimizi gösterdiğimiz yerlerdir. Dolayısıyla iman, bütün bu alanlarda tezahür etmeli ve hayatın temelinde yaşanmalıdır.

4. Konu İşlenirken Başvurulabilecek Bazı Ayetler

- وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ۖ كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رِزْقًا قَالُوا هَذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأَنُوتُوا بِهِ ۗ مُتَشَابِهًا ۖ وَلَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٥﴾

İman eden ve iyi işler yapanlara, kendileri için zemininden ırmaklar akan cennetler bulunduğu müjdesini ver. Onlara cennetteki meyvelerden biri rızık olarak her sunulduğunda, “Bu daha önce de bize rızık olarak verilendir” derler. O kendilerine, benzer şekilde verilmiştir. Ayrıca orada kendileri için tertemiz eşler de vardır ve orada onlar sonsuza kadar kalıcıdır. (Bakara Suresi – 2)

- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ﴿٧٠﴾ يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۗ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٧١﴾

Ey iman edenler! Allah’a itaatsizlikten sakının ve doğru söz söyleyin ki, Allah sizin işlerinizi düzeltsin, günahlarınızı bağışlasın. Kim Allah’a ve resulüne itaat ederse gerçekten büyük bir kazanç elde eder. (Ahzâb Suresi – 70-71)

- وَاعْلَمُوا أَنَّ فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ ۗ لَوْ يُطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ مِنَ الْأَمْرِ لَعَنِتُّمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ الْإِيمَانَ وَزَيَّنَهُ فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ إِلَيْكُمُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ ۗ أُولَٰئِكَ هُمُ الرَّاشِدُونَ ﴿٧٧﴾

Bilin ki Allah’ın elçisi aranızdadır. Birçok durumda o sizin dediklerinizi yapsaydı işiniz kötüye giderdi, fakat Allah size imanı sevdirdi ve onu gönlünüze sindirdi; inkârcılığı, yoldan çıkmayı ve emre aykırı davranmayı da size çirkin gösterdi. Allah tarafından bahşedilmiş bir lutf, bir nimet olarak doğru yolu bulmuş olanlar işte onlardır (bu vasıflara sahip olan sizlersiniz). (Hucurât Suresi - 7)

5. Konu İşlenirken Başvurulabilecek Bazı Hadisler

- حَدَّثَنَا أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) وَمُعَاذُ رَدِيفُهُ عَلَى الرَّحْلِ قَالَ: “يَا مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ” قَالَ: لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَسَعْدَيْكَ. قَالَ: “يَا مُعَاذُ! قَالَ: “لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَسَعْدَيْكَ، ثَلَاثًا. قَالَ: “مَا مِنْ أَحَدٍ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ صِدْقًا مِنْ قَلْبِهِ إِلَّا حَرَّمَهُ اللَّهُ عَلَى النَّارِ...”

Enes b. Mâlik anlatıyor: Resûlullah (sav) binitiyile giderken arkasında oturan Muâz’a seslendi: “Yâ Muâz b. Cebel!” Muâz, “Buyur yâ Resûlallah! Emret!” diyerek cevap verdi. Hz. Peygamber tekrar, “Yâ Muâz!” diye seslendi. Muâz, “Buyur yâ Resûlallah! Emret!” dedi. Bu durum üç defa tekrarlandı. Daha sonra Allah Resûlü şöyle buyurdu: “Kim kalbiyle tasdik ederek Allah’tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed’in Allah’ın Resûlü olduğuna şehâdet ederse Allah ona cehennemi haram kılar.” (Buhârî, İlim, 49)

- عَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: “ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ وَجَدَ بِهِنَّ حَلَاوَةَ الْإِيمَانِ، مَنْ كَانَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِمَّا سِوَاهُمَا، وَأَنْ يُحِبَّ الْمَرْءَ لَا يُحِبُّهُ إِلَّا لِلَّهِ، وَأَنْ يَكْرَهُ أَنْ يَعُودَ فِي الْكُفْرِ بَعْدَ أَنْ أَنْقَذَهُ اللَّهُ مِنْهُ، كَمَا يَكْرَهُ أَنْ يُقَدَّفَ فِي النَّارِ”.

Enes (b. Mâlik) tarafından nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur: “**Şu üç özellik kimde bulunursa o kimse imanın tadını alır: Allah ve Resulünü her şeyden çok sevmek, bir kimseyi yalnızca Allah rızası için sevmek, Allah kendisini kurtardıktan sonra tekrar inkârcılığa dönmekten ateşe atılmaktan kaçındığı gibi kaçınmak**”. (Müslim, İmân, 67)

- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: “مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿فِي يَوْمٍ﴾ مِائَةَ مَرَّةٍ كَانَتْ لَهُ عِدَّةٌ عَشْرٍ رِقَابٍ، وَكُتِبَتْ لَهُ مِائَةُ حَسَنَةٍ، وَمُحِيتَ عَنْهُ مِائَةُ سَيِّئَةٍ، وَكَانَتْ لَهُ حِرْزًا مِنَ الشَّيْطَانِ يَوْمَهُ ذَلِكَ حَتَّى يُمَسِيَ، وَلَمْ يَأْتِ أَحَدٌ بِأَفْضَلَ مِمَّا جَاءَ إِلَّا رَجُلٌ عَمِلَ أَكْثَرَ مِنْهُ”.

Ebû Hüreyre'den (ra) nakledildiğine göre, Allah Resûlü (sav) şöyle buyurmuştur: “**Kim (günde) yüz defa "Lâ ilâhe illâllâhü vahdehü lâ şerîke leh, lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr."** (Allah'tan başka ilâh yoktur, O'nun hiçbir ortağı yoktur, mülk O'nundur ve hamd O'nadır. O'nun her şeye gücü yeter.) derse bu, o kimse için on köleyi azat etme sevabına denktir. Ona yüz iyilik yazılır ve yüz günahı silinir. (Bu söyledikleri) o günün akşamına kadar onun için şeytana karşı bir sığınak olur. Bundan daha fazlasını yapan kişiden başka, hiç kimse onun bu yaptığından daha faziletli bir iş yapamaz”. (Buhârî, Deavât, 64)

- عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ قَالَ: أَقْبَلْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) مِنْ غَزْوَةِ تَبُوكَ فَلَمَّا رَأَيْتُهُ خَلِيًّا قُلْتُ ﴿لَهُ﴾: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَخْبِرْنِي بِعَمَلٍ يُدْخِلُنِي الْجَنَّةَ. قَالَ: بَخٍ لَقَدْ سَأَلْتَ عَنْ عَظِيمٍ، وَهُوَ يَسِيرٌ عَلَى مَنْ يَسْرُهُ اللَّهُ عَلَيْهِ، تُقِيمُ الصَّلَاةَ الْمَكْتُوبَةَ، وَتُؤَدِّي الزَّكَاةَ الْمَفْرُوضَةَ، وَتَلْقَى اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَا تُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا...”

Muâz b. Cebel anlatıyor: Allah Resûlü (sav) ile Tebuk Seferi'nden dönüyorduk. Onun yalnız olduğunu görünce, “Yâ Resûlallah! Bana cennete girmemi sağlayacak bir davranış söyler misin?” dedim. Bunun üzerine Hz. Peygamber (sav) şöyle buyurdu: “**Aferin sana! Sen önemli bir konu hakkında soru sordun. Fakat bu, Allah'ın kendisi için kolaylaştırdığı kişiye kolay gelir. Farz namazı kılarırsın, farz olan zekâtı verirsin ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmayarak Allah'a kavuşursun**”... (İbn Hanbel, V, 237)

- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): "الْإِيمَانُ بِضْعٌ وَسَبْعُونَ شُعْبَةً، أَفْضَلُهَا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَوْضَعُهَا إِمَاطَةُ الْأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ، وَالْحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الْإِيمَانِ."

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre, Allah Resûlü (sav) şöyle buyurmuştur: "İmanın yetmiş küsur şubesi vardır. Bunların en üstünü "Lâ ilâhe illâllâh" (Allah'tan başka ilâh yoktur.) sözüdür. En alt derecesi ise yoldaki eziyet veren şeyleri kaldırmaktır. Hayâ da imanın bir şubesidir". (Nesâî, İmân, 16; Müslim, İmân, 58)

6. Yararlanılabilecek Bazı Kaynaklar

- DİA, "İMAN" İle İlişkili Maddeler
E-Kaynak: <https://islamansiklopedisi.org.tr/iman>
- Hadislerle İslam, "Allah'a İman: Varolmanın Asıl Gayesi" – Hadislerle İslâm Cilt 1 Sayfa 503
E-Kaynak: <https://hadislerleislam.diyaret.gov.tr/sayfa.php?CILT=1&SAYFA=503>
- Yrd.Doç.Dr. Ulvi Murat Kılavuz, ALLAH' A İMAN, Ankara: DİB Yayınları
E-Kitap: <https://yayin.diyaret.gov.tr/Product/Detail?productId=402>
- Prof. Dr. İbrahim H. Karşı, İSLAM'DA ALLAHA İMAN, Ankara: DİB Yayınları
E-Kitap: <https://yayin.diyaret.gov.tr/Product/Detail?productId=3097>